

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13—74.

Morală și religie

Tendința de laicizare a moralei în învățământul secundar pare a prinde rădăcini tot mai puternice în mentalitatea românească. Și nu fără succes. Chiar unii preoți, profesori de religie, — dintre aceia care au luat o atitudine în ziaristică — cred, a face cel mai bun lucru, să se retragă în parohii, unde ar putea desvolta o activitate cu mult mai sistematică, chiar în sânul tinerimii, în directiva principiilor religiei creștine. Amintesc faptul ca un fenomen semnificativ al timpurilor noastre, fără a căuta să analizez în ce măsură corespunde realității.

Argumentul hotărâtor, adus de cei ce cred în posibilitatea existenței moralei fără religie, este convingerea, că morala religioasă, nu mai corespunde aspirațiilor omului modern. Zeul ce dicta regulile atitudinii morale a fost înlocuit de mult cu alte principii mai reale, mai apropiate de sufletul uman, mai puternice în determinarea diferitelor acțiuni. Frumosul, Societatea, Cultura etc., sunt tot atâtea principii, ce pot fi puse în centrul unei morale, menite să asigure propășirea omenirii, fericirea ei pentru totdeauna.

Semnalez această latură a chestiunii, înconjurând problema realității sentimentului religios, ca factor integrant în structura psihicului omenesc, — lăsând să o discut, eventual, cu altă ocazie.

Dacă morala ar putea exista fără religie, ar urma în mod evident, că principiile moralei sunt cu totul de altă natură, decât acele ale religiei, că ele pot exista separat foarte bine, și că numai întâmplarea le-a adus în legătură. Separarea ar deveni un fapt cu cea dintâiu ocazie.

Problema nu este așa de ușoară, și

chestiunea înșasi nu se prezintă deloc așa cum o cred apărătorii acestui punct de vedere.

Definind religia și morala, stabilind esența lor, ca realitate vie ce străbate sufletul omenesc în cele mai ascunse cute ale lui, făcându-l o ființă cu mult mai complexă decât orice altă vietate, am stabilit în mod indirect raportul dintre ele și prin el legătura intimă ce le unește.

Religia în concepția cea mai generală este raportul special în care crede omul, că se găsește și se pune la apăpost față de ființele și principiile superioare de care se simte dependent, raport care se afirmă și se realizează în mod principial în ceea ce numim cult, adică în felul de a trata ființele sau principiile de cari e vorba, care sunt privite mai mult sau mai puțin ca personalități transcendente, susceptibile de a fi afectate într'un fel oareșicare, onorate sau ofenzate, prin conduita umană. (Loisy „La Religion“ p. 61.) Scurt, religia nu e decât dependența omului de ființe supranaturale, care dependență se manifestă în cult.

Firește năzuința religiilor superioare este de a interioriza această dependență, de a o face proprie fiecărui individ în parte. Creștinismul nu a căutat altceva, în atitudinea reacționară ce a avut-o față de religiile anterioare, decât să prepondereze, pe cât posibil cultul exterior, cultul formelor, transformându-l în un cult interior, individual, capabil de a pune într'un contact direct și nemijlocit pe fiecare om, cu Dumnezeu. Aceasta însă nu înseamnă delăturarea cultului extern, cult ce exprimă mai mult atitudini sociale decât individuale, și care e menit să țină trează dependența grupului, ca totalitate, de Dumnezeu, și prin aceasta a fiecărui element constitutiv

cu grupul căruia aparține, și cu Dumnezeu. Interiorizarea religiei este o adâncire, o aprofundare, dar nu o rupere, cu factorii cu care a lucrat până aci.

Deci notele caracteristice ale oricărei religii sunt: 1. Dependența, ce este trăită ca un sentiment mai mult sau mai puțin conștient; 2. Cultul, fie el individual sau social, fie interior sau exterior. S'ar părea că buddismul nu și-a însușit nici unul din aceste caractere. Părerea este însă numai aparentă. O cercetare asupra felului cum e trăit buddismul, ne convinge tocmai despre contrariul.

Acest sentiment al dependenței, ce se manifestă în cult, izvorește din un sentiment special, din sentimentul respectului. Respectul ce-l ai față de lucrurile sfinte, față de Dumnezeu însuși, face să simți puternic, să trăiești acea dependență, căci el nu este un sentiment simplu, ci complex, în care intră ca parte integrantă simpatia, teama cu o nuanță specifică, admirația sinceră, care prind sufletul în întregime, îl îndreaptă în o anumită direcție. Putem spune chiar că nu numai religia se caracterizează prin sentimentul respectului, ci că respectul însuși conține în sine ceva religios. Nu conștiința, că cineva îți este superior, un raționament, îți inspiră respect, ci o considerație de natură mistică-morală, ceva inesplicabil din punct de vedere logic.

De aici și greșala cea mai mare a filozofilor, care credeau, că dărâmă religia, explicând în mod rațional existența universului. Sigur o explicare a universului a căutat să dea orice religie; aceasta însă nu constituie religia însași, căci ea nu e o ipoteză științifică, menită să se transforme mereu din temelie după fiecare nouă descoperire.

Tocmai acest element special al religiei, respectul, este acela care implică și moralitate, căci morala trăită este un fel de conduită umană, ce urmărește un ideal stabilit ca scop ultim, iar respectul în sine este norma călăuzitoare, norma neprecizată, dar adânc simțită ce netezește drumul spre acest ideal.

„Morala este totalitatea regulilor de conduită, ce se impun omului, care trăește în societate, prin observarea cărora fiecare este chemat, să realizeze perfecțiunea fiin-

ței sale individuale, și a rolului social. Moralitatea subiectului consistă în buna sa voință de a realiza această perfecțiune, și în aptitudinea câștigată de a o împlini în mod efectiv. „(Loisy Op. c. p. 75.)

Esența moralei este datoria. Să fim bine înțeleși însă, datoria nu se confundă cu obligația. Una are ca bază laturea subiectivă, cealaltă cea obiectivă; una este o determinare ce pleacă de la individ, cealaltă o constrângere ce vine de la societate, adică din afară. Datoria conține în sine și un element psihic de plăcere. Satisfacția spirituală de a fi pus în contact cu un ideal, fiindcă datoria are în vedere realizarea unui ideal, ce se ridică mai presus de interesele individuale zilnice, constituie motorul acțiunilor convergente spre împlinirea idealului.

În morală avem deci de o parte idealul, perfecționarea umanității, sau realizarea împărăției lui Dumnezeu pe pământ, de alta datoria de al împlini, sau mai bine zis de a ne ridica spre el, și nu de al cobori pe el la noi. Idealul trebuie să rămână ideal, care să stea înaintea ochilor omenirii ca un far luminător. Tendința spre realizarea lui însă va rămâne pentru totdeauna cea mai nobilă aspirație a omului. Nădejdea, că acel ideal odată totuși ve deveni realitate, dacă nu în lumea aceasta, în o altă lume mai bună, ne dă puterea de rezistență în fața primejdiilor; ea este razimul fiecărui gând al nostru pe drumul suferințelor, și bunul îndreptător pe calea greșelilor.

Care ar fi punctul de contact între morală și religie?

În morală ca și în religie avem un ideal, dar pe când religia este legătura cu acel ideal, morala este tendința spre realizarea lui. Și una și alta își au obiectul lor, și posibilitatea lor de manifestare. Se disting precis. Preciziunea aceasta însă nu le desparte, nu le izolează. Dacă religia nu e morală și morala nu e religie, dacă ele sunt lucruri distincte, nu trebuie să credem, că ele se exclud sau se pot înlocui.

Am văzut cum atitudinea religioasă izvorește din respectul ce-l are omul față de cele sfinte, că respectul este norma călăuzitoare în conduita umană, deci o linie de legătură între ele.

Am spus că amândouă sunt îndreptate spre o viață superioară omenirii, Această viață superioară pretinde mișcare și acțiune. Acțiunea pentru a nu fi mișcare fără rost trebuie să urmărească un scop; scopul îl dă religia, morala este drumul ce duce la scop. Amândouă lucră la perfecționarea umanității, religia ca sufletul ce dă viață moralei, morala ca practica religiei. Religia dă regulilor morale caracterul sfânt al datoriei, observarea lor intensifică religia.

Morala religioasă fiindcă tinde spre realizarea idealului, absolut necesar omului, este adânc omenească. Așa că a opune moralei religioase o morală laică înseamnă a nu-ți da seama de aspectul ei omenească. Superioritatea ei față de oricare altă morală constă tocmai în aceea, că ea ține seamă de o parte de om, așa cum e el, cu defectele și infirmitățile lui, iar de alta că nu se oprește aci, zeificând-l ci precizând un ideal mai presus de el.

L. Bologa.

Un exemplu

Trăim timpuri de mari prefaceri, timpuri în care un nou spirit, fășnit din vâlmașagul popoarelor, scăpărat din ciocnirea concepțiilor celor mai diverse, devalorează multe din vechile așezăminte, desființează multe din vechile tipare de viață, și pune în loc forme noi, crează alte drumuri de dezvoltare în toate domeniile vieții omenești.

Orizonturi noi se deschid, idei noi se altoesc pe ruinele celor vechi. Pretutindenii societatea omenească își primenește nu numai suprafața, dar și subsolul, căci sufletul omenească e încolțit în ascunzișurile sale cele mai tainice.

E luptă dâră între o lume nouă, care cu tenacitate, dar înzădar mai încearcă să apere unele forme de viață, învechite și inutile, și care lume, zilnic pierde teren și se zbate într'o lentă agonie.

Dar firește, caracterul tuturor timpurilor de prefacere, mai ales în urma războaielor mari, e și producerea unei depresiuni morale, și în consecință devine inevitabilă și ivirea unui spirit de nemulțumire generală, și crearea unor mișcări cu tendințe instructive față de eforturile în spre mai bine.

Și într'adevăr, astăzi după războiul mondial, un uriaș val de desorientare morală a invadat toate straturile societății omenești, deschilibrând-o și făcând ravagii în alcătuirile și manifestările ei. Doar echilibrul omenirii, în variația manifestărilor de viață, e în funcție numai de moralitatea sănătoasă, de conținutul sănătos al rezorturilor sale morale. Și când aceste rezorturi sunt alterate în conținutul lor, viața omenirii nu-i pe drumul bun, și atunci intervenția hotărâtă a bisericii, în forma unei necesități stringente.

Căci cine poate primeni și înviora rezorturile morale alterate ale sufletului omenească, dacă nu biserica, care păstrează tezaurul credinței divine, și care propovăduiește cuvântul Dzeesc, cel dătător de adevărată viață?

În complexul framântărilor sociale existente, în ceața întunecoasă a zilei de azi, cine poate fi călăuză sigură, cine poate fi farul de lumină mântuitoare, dacă nu biserica Mântuitorului nostru Isus Hristos, care împingându-și dragostea de lume până la sacrificiul de sânge și adevărindu-și dumnezeirea prin învierea din morți a produs lumină și orientare în haosul cel mai mare?

Indrumarea omenirii spre progres și lumină, spre devăratele ei rosturi, numai Biserica lui Hristos o poate realiza. Adevărul acesta e suficient ilustrat de experiența trecutului; istoria popoarelor oferind edificatoare exemple.

În orbita actualelor prefaceri de istorică însemnătate, întră și poporul românesc, care după suferințe multisekulare și după sacrificii imense, se vede a avea și pe vecie adunat în granițele sale firești. Astăzi unitatea noastră politică e realizată, deci mai rămâne ca toate energiile neamului să se coordoneze în vederea așezării lui pe solide temelii, în vederea creării noilor forme de viață, cerute și de demnitatea națională și de jertfele trecutului și de condițiile timpului. Acum, mai mult ca oricând, e timpul cu care factorii conducători trebuie să-și pună întreaga lor ființă cu abnegație și hotărâre, în serviciul acestui neam, de un trecut atât de sbuciumat dar și atât de glorios paginat în cartea popoarelor.

În astfel de timpuri e foarte firesc ca biserica noastră ortodoxă și strămoșească, acest element totdeauna unificator în trecutul neamului nostru“ și care ocupă locul de frunte între factorii, cărora le revine grija de soarta neamului românesc — să-și pună la contribuție toate puterile sale, cele veșnic înviorătoare.

Doar la sinul Bisericii ort. s'a plămădit neamul românesc, ea fost leagănul care l-a legănat și crescut mare, i-a fost sprijin și mângăere în toate vicisitudinile timpurilor. Biserica ort. a organizat și păstrat neprihănit sufletul românesc, i-a fost nesecat izvor de rezistență în fața tendințelor de absolvire venite din partea popoarelor care în decursul vremii i-au invadat teritoriul. În umbra mănăstirilor noastre s'a infiripat toată cultura românească.

Astfel se explică atașarea acestui neam de biserica ort. și recompensa data ei, prin ridicarea la bine meritatul rang de patriarhie.

Și într'adevăr, Biserica noastră și astăzi cu sinceritate își servește neamul, căci luptă din greu împotriva unei puternice avalanșe de mișcări negative, care abuzând de proverbiala toleranță românească, caută să clatine și să surpe temeliiile vieții românești.

Astăzi din sânul Bisericii ort. a pornit o bogată mișcare de înviorare creștină a sufletelor, fapt care constituie puternica dovadă că forțele acestei bisericii nici când nu pot fi istovite. Ziarele și revistele consacra pagini întregi activității misionare ce pulsează pretutindeni, și mai ales în jurul tuturor bisericilor ort. din Capitală.

Acolo, păstorii sufletești, pătrunși de frumusețea misiunii lor și înzestrați cu avânt apostolic, și-au dat seama deplin, că pastorală tradițională e bună dar nu poate corespunde perfect timpului, că azi turma nu se mai poate conduce la viață adevărată creștină și la mântuire, numai săvârșind în fugă serviciile divine, aruncând de pe amvon în capul mulțimii un mănunchiu de cuvinte lipsite de vlagă și sinceritate și încolo fiind retransat după masa cancelariei și dând ordine în scris. Nu, ci înțelegând că formalismul și birocratismul sec omoară sufletul, îl îndepărtează de biserică, în consecință pe lângă săvârșirea

slujbelor divine într'o formă plină de demnitate, dulceață și viață adevărată creștină într'o formă care nu numai că ține încordată atenția, dar și face ca fiecare credincios în realitate să fie pătruns de însemnătatea actelor sf. liturgii, și astfel să plece din Biserică, sufletește înălțat, zic, pe lângă acestea, preoții se coboară cât mai des în mijlocul credincioșilor, pentru a le cunoaște de aproape toate necesitățile și așa a putea organiza, după timp și loc, dar în desăvârșit spirit creștin, întreg mediul, în care trăesc credincioșii lor. Astfel în Biserici se aranjează minunate concerte religioasă, în Dumineci și sărbători se țin conferințe religioase, se fac explicări biblice, se dau diferite sfaturi și lămuriri în legătură cu evenimentele zilei, dar toate inspirate din cuvântul și fapta Mântuitorului.

O atmosferă de cea mai adevărată viață creștină se concentrează în Biserici și radiază din ele, transformând cu desăvârșire viața credincioșilor. La început numărul participanților nu era mare însă după scurt timp a crescut foarte simțitor, și-i în plină creștere.

Puternică și frumoasă activitate de înviorare creștinească a sufletelor desfășoară în Capitală și studenții în teologie.

Organizați în Societate de misionari ai creștinismului ortodox“, împânzesc întreaga periferie a Capitalei, făcând educație religioasă a copiilor de școală, desăvârșind pe cea a adulților, și luând atitudine față de uneltirile sectare.

Se poate o mai potrivită împletire a teoriei cu practica, și o mai bună pregătire pentru viitorii păstori sufletești?

În Capitală ortodoxismul, în urma muncii clerului, îndemnul și sprijinul autorităților bisericești și civile, secondate din plin de o bogată serie de instituții culturale, ortodoxismul e în plină și rodnică activitate.

În felul acesta se îngrijește și de mântuirea sufletului, dar nici educația cetățenească nu-i neglijată.

Laudă deci celor, cari în obositoare, dar îmbelșugată muncă, își înțeleg și legitimează misiunea lor, servind totodată de exemplu vrednic de imitat pretutindeni și cât mai repede.

B.

Anul nou în Cluj.

Ziua aceasta a fost prăznuită în anul acesta cu un fast deosebit. De dimineață s'a făcut serviciu divin în biserica noastră parohială, la care au luat parte d-nii miniștrii O. Goga, I. Lupaș, general D. Pap cu suitele și multă lume aleasă din oraș. A predicat protopopul VasIU. După serviciul divin a avut loc o recepție festivă în sala prefecturii.

S'au prezentat toate bisericile, autoritățile și organizațiile din oraș, consulatele și instituțiile publice la recepție.

D-nii miniștrii O. Goga și I. Lupaș au primit în numele guvernului tradiționalele urări de Anul nou pentru M. Sa Regele și Dinastie.

Mai întâi s'a prezentat clerul bisericii noastre în frunte cu P. S. S. episcopul nostru care într'o caldă cuvântare de felicitare roagă pe dnii miniștri să transmită Înaltului tron omagiile de adâncă venerațiune și alipire a bisericii noastre către M. S. Regele și Augusta dinastie. Central

Au urmat apoi reprezentanții celorlalte confesiuni prezentând felicitări de anul nou iubitului nostru domnitor.

În urmă ia cuvântul dl Oct. Goga ministru de interne, care într'o caldă cuvântare mulțumește tuturor delegațiunilor pentru frumoasele cuvinte de urare adresate M. S. Regelui și asigură pe toți că va fi interpretul lor față de tron.

Mulțumește în special reprezentanților bisericii, a armatei, a școlilor și a funcționarilor, cei mai principali colaboratori întru realizarea tuturor idealurilor de bine a neamului și statului român.

Cuvântarea dlui Oct. Goga a fost acoperită de îndelungate aplauze, din partea tuturor celor de față. La ora 12 $\frac{1}{2}$ recepția a luat sfârșit după ce se mai servise tuturor celor prezenți câte un pahar de șampanie în sala cea mică a prefecturii.

După această serbare fruntașii orașului împreună cu membrii consistorului și un public ales s'au prezentat în corpore la P. S. Sa episcopul nostru Nicolae urându-i zile multe și fericite pentru ca să-și poată desăvârși operele mari spre mărirea și vaza bisericii noastre din aceste părți.

La ora două a avut loc un banchet,

oferit de prefectul județului, în cinstea dlor Octavian Goga și Ioan Lupaș, la care au luat parte numeroși prieteni politici din localitate.

Colegialitatea între preoți

Un articol apărut în „Crucea“ cu titlul „Nu ne cunoaștem“ mi-a dat prilej să mă gândesc la raportul de colegialitate ce există în rândurile preoțimeii românești. Autorul acelui articol spune, că deși preoții sunt chemați a îndeplini în primul rând porunca: „iubiți-vă unul pe altul, cum v'am iubit și eu“, totuși se observă multă nepăsare ba chiar aversiune între preoții noștrii români. Și în multe cazuri are dreptate. Să constatăm numai faptul ce se întâmplă de nenumerate ori că doar preoții români dacă nu le este dat a se cunoaște personal, nici barem nu'și dau creștinescul salut. Indiferentismul acesta e ridicol, când întâlnindu-se doi preoți reverendați — vădiți ostași în oastea lui Isus — din lipsa de cunoștință personală, nici bunăziua nu'și dau, deși îmbrăcămintea îi arată, că sunt lucrători în acelaș ogor. Lucrul acesta îl pot face doar ce-i ce n'au uniformă și alți slujbași cari nu se pot cunoaște, că sunt colegi.

Preoților însă le stă rău. Cât de frumos e obiceiul practicat de tagma ofițerilor, cari deși în viața lor n'au făcut cunoștință personală cu unii din colegii lor, cu toate acestea întâlnindu-se în stradă se salută respectuos, manifestându-și astfel respectul de colegialitate.

Aceasta în raporul nostru extern. Defecte există însă și în privința raportului intern. Adeseori e răceală și chiar dușmănie între preoți, ca și când n'ar avea aceiași chemare și aceiași misiune. În multe cazuri în discuțiile lor se critică unii pe alți, că unul nu-și face datoria cum ar trebui, că celalalt s'a prea rustificat, că al treilea se ține prea mândru și sfătos, că unul e lacom, că altul e sgârcit și alte lucruri omenești.

Nu am pretenția să dau îndrumări de bună purtare preoților. Am însă din întâmplare la mână un volum de epistole, scrise de un preot german în etate, adresate

unui preot tânăr. Acest preot bătrân într'una din epistolele sale sfătuește pe colegul său mai tânăr, cum are să se poarte față de frații săi în Hristos. Iată ce spune:

— „A fost un timp, când unii dintre preoți în tot timpul afară de serviciu nu se mișcau de acasă nicăiri, având credința, că cu cât vor conveni mai puțin cu credincioșii, cu atât vor avea mai mare autoritate. Dar cei mai mulți s'au înșelat, căci poporul în loc să vadă în persoana lor pe părintele sufletesc blând și sfătuitor, mai degrabă i-l considera de un funcționar dur și poruncitor aspru.

Alții iubeau societatea, însă nici decum societatea colegilor lor, ci societatea lumescă a altor funcționari. Eu cred, că și unii și alții greșau. Despre cei-ce duceau viață închisă, ascetică, Vasile cel Mare zice: ori devin îngeri, ori devin draci“. Iar aceia, cari căutau numai societățile lumesti, adeseori — urlând împreună cu lupii hrăpăreți năvălitori asupra bisericii sau zâmbind împreună cu papagalii batjocoritori a celor sfinte — trădau principiile lui Hristos și chestiunile bisericești în chipul cel mai dejositor.

Un preot numai atunci poate fi stimat și iubit din partea colegilor săi, dacă și el î-și iubește și și stimează colegii. Frățietatea, dragostea binevoitoare, sinceritatea și simțul de stimă sunt totatătea virtuți, cari ar trebui să-l îndemne pe preotul bun ca să-și cerceteze colegii din când în când iar la instruniri oficioase să se întâlnească cu toții cu cea mai sinceră iubire frățească.

Chiar credincioșii, fiii noștri sufletești se bucură când văd, că păstorii lor se stimează unii pe alții și se cercetează din când în când și li-e foarte drag când cu ocaziunea festivităților bisericești, ce se aranjează în parohii, parohul lor î-și mai cheamă și alți preoți, ca să sârbeze împreună.

Bine știu, că fiecare paroh are nu numai însușiri bune ci și slabe. Unul e dornic de onoruri, altul e moros, altul se ține din neam mare. Cât de mulți îi place însă lui Dumnezeu, dacă oricine, și cu atât mai mult preotul, nu se va scandaliza văzând așchia în ochiul deaproapelui său, ci-și va îndrepta atențiunea spre bârna din ochii săi.

Iubirea frățească și tăcerea sunt virtuți

cardinale și noi preoții de câte ori le recomandăm credincioșilor noștri atât depe amvon cât și din scaunul mărturișirii. Dar ca nu cumva să fim siliți a auzi oarecând judecata inspăimântătoare: „ex ore tuo judico te“, mai întâiu noi preoții trebuie să ne însușim aceste virtuți și să le punem în praxă.

Mai departe țin să accentuez, că preotul e dator a se reține de a critica și a cleveți pe colegii săi în societăți lumesti, căci nu e frumos, ca preotul în astfel de societăți să se apuce a înșira scăderile colegilor săi. Trebuie să grijim, ca să nu fim cuprinși de pizmă și invidie față de colegi, ci din contră să învățăm dela cei ce sunt mai desăvârșiți și să ne bucurăm chiar dacă unii din enoriașii noștri ar alerga la astfel de preoți buni, cu scop de ași afla hrana sufletească în mod mai desăvârșit“.

Așa scrie bătrânul preot. Povețele date de el, pot fi folositoare fieștecărura, căci mult poate învăța din ele.

Toți cei ce socotim, că ne putem mărșini la săvârșirea actelor strict religioase, greșim, câte vreme fiind noi conducătorii firești ai poporului, trebuie să fim îndrumătorii lui pe teren religios, cultural, economic și social și astfel trebuie să fim în continuu contact cu credincioșii, pe cari îi păstoriim.

Este în interesul prestigiului preoțesc, să nu ne amestecăm în astfel de societăți și petreceri lumesti, cari stirbesc demnitatea noastră de părinți sufletești.

Cu deosebire însă să urmăim povețele preotului de mai sus date cu privire la atitudinea ce trebuie să o observăm ca adevărați frați întru Hristos și să ținem seamă de cuvintele apostolului Pavel: „dragoste nefățarnică având, urând răul... Cu dragoste frățească unul pe altul iubind, unul pe altul cu cinstea întrecând.“ (Rom. 12, 9—10.) Să ne stimăm și să ne iubim reciproc, căci nu poate fi nimic mai rușinos, decât să auzi pe un preot bârfind pe colegul său, fie el și de altă confesiune, și adeseori chiar în fața țaranilor. Avem noi contrari destui, și dacă avem, ar fi mult mai bine să ne strângem rândurile și în mod solidar să formăm un zid de apărare în contra tuturor atacurilor ce ni-se aduc.

Lucru avem destul. În loc să ne consumăm energia în certuri, mai bine să căutăm consolidarea cât mai temeinică a tagmei noastre, căci așa cum suntem organizați acum nu vom putea împune celor chemați să țină seamă de noi.

La lucru cu dragoste frătească și ne-fățarnică! Cu încredere unul într'altul, cu stimă reciprocă.

Dar înainte de a aștepta ca alții să ne stimeze, să ne cinstim noi purtându-ne ca frații unul față de altul.

Preot Maloș,

Proiectul reorganizării învățământului teologic

Sf. Sinod a numit o comisiune compusă din I. P. S. mitropolitul Pimen al Moldovei, P. S. episcop Vartolomeu, P. S. arhiepiscop Andrei Magier-Crișanul, pr. Valeriu Iordăchescu, diaconul C. V. Dănău și dl Nae Ionescu, cari au întocmit un proiect de reorganizare a învățământului teologic.

Principiile cari stau la temelia acestei reforme sunt:

Școlile pentru învățământul teologic se împart în: *facultăți* de teologie, *academii* teologice și *seminarii* de vocațiune.

Facultățile de teologie funcționează în cadrele universității. Aceste facultăți vor conferi titlul de licențiați și doctori în teologie. Pe lângă fiecare universitate se va înființa câte o facultate de teologie.

Biserica va înființa și un institut de înalte studii teologice ortodoxe.

Academiile de teologie sunt instituite superioare în care știința teologică sistematică se îmbină cu practica teologică.

În academii se vor primi absolvenți a 8 clase secundare cu bacalaureat și cei cu diplomă echivalentă cu bacalaureatul și absolvenții a patru cursuri dela seminariile de vocație.

Învățământul în academii durează patru ani și conferă titlul de licențiați în teologie. Ele pregătesc profesori de științele teologice pentru seminariile de vocație, profesori de religie pentru școlile secun-

dare și parohii. Câte o academie va fi în fiecare eparhie.

Licențiații academiilor se pot înscrie pentru doctorat la facultățile de teologie.

Seminariile de vocație sunt instituite în care se primesc absolvenții a patru clase secundare (progimnaziu). Ele pregătesc preoți pentru parohiile rurale. Învățământul în seminarii durează șase ani din cari patru ani învățământ teoretic, doi ani practică. Elevii seminarului de vocație cari vor să-și completeze studiile la academie sau facultate, vor trece în aceste institute după absolvirea a patru clase.

În școlile teologice se predă: teologia istorică, teologia exegetică, teologia sistematică și teologia practică, apologetica, îndrumări misionare și citirea Sf. Scripturi.

Materiile laice sunt: I. română, I. franceză, I. germană sau engleză (facultativ), ebraica, latina, greaca, slava (facultativ), științele, filozofia, chimia, șt. naturale, șt. agricole, matematica, istoria, geografia, dreptul public, filozofia cu ramurile ei, muzica bisericească și vocală, istoria artelor cu arta bisericească, educația fizică, igiena și medicina populară.

La academii materiile teologice enumerate mai sus se predau în aceeași extensiune ca în facultățile de teologie.

Materiile laice în cei dintâi patru ani ai seminarului de vocație vor fi identice materiilor din cursul superior liceal, iar cursurile din ultimii doi ani ai seminarului vor fi identice cu cursurile de filozofie, sociologie, pedagogie drept etc., dela academiile teologice.

Un capitol e rezervat în acest proiect educației religioase, care trebuie să fie sufletul învățământului teologic.

Se precizează o serie de mijloace care ținesc o cât mai bună pregătire sufletească a elevilor, în vederea carierii pe care o vor îmbrățișa.

Elevii și studenții teologiei vor fi interni.

Întregul învățământ teologic din țară se va centraliza sub o singură direcție a învățământului teologic, pusă sub autoritatea Sf. Sinod.

* Ș T I R I *

Cuvântul M. S. Regelui de Anul nou.

M. Sa Regele a dat următorul ordin de zi către armată cu prilejul Anului nou: „Pe pragul Anului nou, întregul Meu gând se îndreaptă cu toată căldura către scumpa Mea armată care a luat un avânt așa de îmbucurător în toate ramurile activității sale și care — prin muncă și sforțări neobosite s'a arătat vrednică de încrederea pe care cu toții o punem în dânsa pentru asigurarea propășirii scumpei noastre Țări. Mulțumesc șefilor tuturor treptelor ierarhice și vouă iubiții Mei soldați, pentru devotamentul cu care v'ați îndeplinit datoria și sunt încredințat că și în anul ce vine, toți, dela șefi până la cel din urmă — veți dovedi acelaș spirit de disciplină, care este temelie armatei și veți munci cu aceeași râvnă rămânând astfel vrednici de jertfele pe care le face țara pentru întărirea puterii sale militare. — Pătruns de această credință vă zic cu dragoste și din toată inima la mulți și fericiți ani.

Dat în București, 1 Ianuarie 1927.

FERDINAND“.

Sedință plenară. Consiliul nostru eparhial ține ședință plenară în 18 Ian. a. c.

Gânduri ascunse. Ungurii din țara noastră nu se împacă nici acum după șapte ani cu gândul ca România să fie stăpânii pământului botezat de sute și mii de ani cu sângele strămoșilor noștri. La ori-ce prilej caută să arate că nu recunosc stăpânirea noastră românească. Pentru ei nu există Cluj, Oradea-mare, Târgul-Murăș etc. ci Kolozsvár, Nagyvárad și Marosvásárhely. Dăunăzi așteptam într'o gară sosirea trenului, mă așezaiu la o masă și zării pe fața albă o scrumieră, un mic vas de porțelan pentru scrumul de țigări. Și vasul avea scrisoare jur împrejur cu litere groase „Frații Komlos — Nagyvárad — Grosswardein“. Inzadar îl învărtii în dreapta și în stânga, pe față și pe dos, nicăiri nici o urmă de numele românesc al orașului. Și scrumierele acestea sunt răspândite în toate restaurantele gărilor din România. Frații Komlos, din neamul lui Israil,

au făcut de bună seamă frumoasă afacere cu vasele lor, dar nu s'au putut răbda să nu-și dea arama pe față. Pentru ei nu există Oradea-mare, numai Nagyvárad. — Ar face bine dl ministru de comunicații să ia măturoidul și să le cam curețe de prin gările României-mari.

Un dar de anul nou pentru catedrala ortodoxă din Cluj. Dl dr. V. Basiota, prim-medical județului Cluj s'a prezentat în preziua anului nou la P. S. Sa Episcopul Nicolae și i-a înmănat suma de 45.000 lei ca dar pentru Catedrala din Cluj. Din acești bani 5.000 lei sunt dela sine, — iar 40.000 lei sunt colectați dela medicii, farmaciștii și moașele din județ. P. S. Sa adânc mișcat de acest gest frumos al dlui prim-medical — arătat față de sfânta biserică la începutul anului, — a mulțumit și mulțumește și pe această cale bunului creștin și tovarășilor săi de muncă. De-ar da Bunul Dumnezeu astfel de gânduri curate și altor fruntași ai noștri, ca să vedem cu o zi mai înainte terminată și desăvârșită opera începută acum 4 ani.

Parastas. Duminecă în 2 Ianuarie s'a celebrat în biserica noastră parohială un parastas în amintirea primei prezidentă a Societății femeilor ortodoxe, doamna Rosetta Petala reposată acum 6 ani. La acest act a luat parte soțul regretatei, Generalul Petala cu rudele și oficerii din garnizoană — cum și reprezentantele Societății. La parastas a slujit Insuși P. S. Sa Episcopul asistat de protoiereii A. Ludu și N. Vasiu. Corul Episcopiei a dat obișnuitele răspunsuri cari au impresionat întreaga asistență.

Dl Ion I. C. Brătianu cetățean de onoare al Blajului. O delegațiune din Consiliul orașenesc al Blajului, în frunte cu dl Dr. Emil Folea, fost prefect al județului Târnava-Mică și cu primarul acestui oraș s'au prezentat dlui Ion I. C. Brătianu, căruia i-a înmănat diploma de cetățean de onoare al acestui oraș.

Români inventatori. Frații George și Petru Cristea din Detroit, Michigan (America), au inventat o roată de automobil de pe care se poate scoate guma stricată și pe care se poate pune alta nouă în mai puțin de un minut. În toată această operație se folosește o singură cheie. Frații Cristea sunt originari din Teiuș,